

НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ТА СТАНОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ

студентка гр. Ф-11 Маринич Н. В.

Для того, щоб забезпечити людині достатній життєвий рівень після закінчення активної трудової діяльності, в Україні запроваджено сучасну тривірневу пенсійну систему. Вона базується на трьох незалежних один від одного рівнях, два з яких – обов'язкові, а один – добровільний.

Відповідно до чинного законодавства недержавне пенсійне забезпечення (третій рівень) здійснюється:

- **недержавними пенсійними фондами** шляхом укладення пенсійних контрактів між адміністраторами пенсійних фондів та вкладниками таких фондів;
- **страховими організаціями** шляхом укладення договорів страхування довічної пенсії, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду;
- **банківськими установами** шляхом укладення договорів про відкриття пенсійних депозитних рахунків для накопичення пенсійних заощаджень у межах суми, визначеної для відшкодування вкладів Фондом гарантування вкладів фізичних осіб.

Розвиток недержавного пенсійного забезпечення обумовлюється такими чинниками:

- **демографічні**: посилення демографічного старіння населення, що призводить до незбалансованості демографічного навантаження на працездатне населення. Згідно зі статистичними даними, вже сьогодні на двох пенсіонерів припадає усього троє працюючих. За прогнозом уряду до 2050 р. кількість пенсіонерів в Україні збільшиться у два рази;

- **соціальні**: перехід до ринкової економіки зумовив відмову від принципу "працюючі повинні забезпечувати грошима непрацюючих"; зниження економічної активності працездатного населення; масштабна трудова міграція працездатного населення; поширення тіньової зайнятості і тіньових доходів; наявність у значної частини працюючих пільг із сплати внесків у Пенсійний фонд; низький рівень заробітної плати, високий рівень заборгованості зі сплати внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування призводить до дефіциту коштів Державного Пенсійного фонду.

На шляху ефективного розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення на сучасному етапі стоять такі перешкоди:

1. Недостатній рівень державної підтримки в сфері пропаганди недержавного пенсійного забезпечення. Населення здебільшого є непоінформованим про концепцію пенсійної реформи в Україні.
2. Недосконалість нормативно-правової бази з питань недержавного пенсійного забезпечення.
3. Оподаткування. Невирішені питання стосовно оподаткування та надання податкових пільг у системі недержавного пенсійного забезпечення.
4. Неefективна діяльність фінансового ринку. Досить складною і проблематичною залишається процедура доступу недержавних пенсійних фондів до зовнішніх фінансових ринків, тобто до іноземних інвесторів. Про що свідчить факт, що у інвестиційних портфелях недержавних пенсійних фондів практично відсутні іноземні цінні папери.
5. Низький рівень довіри населення до нового фінансового ринку як споживача його послуг.

Загалом, аналізуючи систему недержавного пенсійного забезпечення з точки зору кількості функціонуючих недержавних пенсійних фондів та збільшення кількості її учасників, ситуація є задовільною. Проте, враховуючи результати країн Європи, які аналогічно проводять перебудову пенсійної системи, а також враховуючи що Україна більш ніж 17 років тому перейшла на ринкову економіку, ситуація із недержавним пенсійним забезпеченням викликає занепокоєння. Так, аналізуючи статистичні дані, до недержавних пенсійних фондів залучено менше як 2 % працюючого населення. У країнах із розвинутою ринковою економікою ці показники в десятки разів більші, хоча дохідність.

Тому перед державою стоїть нагальне завдання створювати сприятливі умови для розвитку фінансового ринку України, а саме для розвитку та популяризації системи недержавного пенсійного страхування, дохідність якого перевищує 35–40%.

1. Закон України "Про недержавне пенсійне забезпечення" зі змінами та поправками від 08.07.2011 [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>

2. Где копить деньги на безбедную старость? Какие бывают пенсионные фонды и какова их доходность. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: – <http://news08.join.com.ua/?p=727>

3. Момотюк Л.Є. Роль недержавних пенсійних фондів у системі пенсійного забезпечення / Момотюк Л.Є. // Фінанси України. – 2006. – № 5. – С. 71–77.

4. Сандлер Д. Особливості впровадження системи недержавного пенсійного забезпечення [Електронний ресурс] / Журнал Верховної Ради України "Віче". – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/722/>

Науковий керівник: доц. Захаркін О. О.